

Zarja izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob polu enajstih dopoldne. — Naročnina z dostavljanjem na dom ali po pošti K 1-50. Posamezna številka 6 v. Letna naročnina K 18.—, polletna K 9.—, četrtletna K 4-50. — Za inozemstvo K 30.—. — Naslov: Upravništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadstr. Uradne ure za stranke od 11.—12. dopoldan in od 6.—7. zvečer.

ZARJA

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo v Ljubljani sprejema vse uredniške rokopise, ki jih ne vrača. — Upravništvo sprejema naročnino in inserate. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Cena inseratov: Enostopna petstotnica 20 vin., pogojni prostor 25 vin., poslana in razglasi 30 vin. — Naslov: Uredništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6, II., uradne ure za stranke od 9.—12. dop. in od 1/26.—1/27. zv. — Reklamacije poštne proste.

Štev. 10.

V Ljubljani, v petek dne 16. junija 1911.

Leto I.

Pogumno naprej!

Kakor je pač povsod, tako imamo tu mi med svojimi pristaši optimiste in pesimiste. Prvi so sedaj v nekaterih okrajih morda razočarani, ker volilni rezultati niso prav taki, kakršne so pričakovali. Kajti marsikdo gleda z očmi svojih želja in če se mu hrepenenje ne izpolni, se mu lahko pretrese preveliko navdušenje, ki ga je vodilo v boj. Nismo sicer opazili nobenih znamenj malodušnosti in najbrže ni treba nobene tolažbe. Toda opazovali smo v volilnem boju zlasti v nekaterih krajih toliko entuziazma in prekipelavih upov, da bi bilo čisto s človeškega stališča zelo razumljivo, če bi se tega ali onega sodruža lotilo neprijetno razpoloženje.

Tega pa ne sme biti in zato moramo takoj povedati, da se v naših razmerah s treznim umom za sedaj ni smelo pričakovati več kakor se je doseglo. Sodrugi, ki so v prvih vrstah vodil izdajne boje, tudi niso več pričakovali in zato ne more biti nobenega govora o kakšnem razočaranju. Vedeli smo, da bomo napredovali in to se je zgodilo. Ko bomo imeli vse številke skupaj, bodo naši somišljeniki spoznali, da smo celo prav izdatno napredovali in da se z velikimi koraki približujemo zmagam.

Nobeno drevo pa se ne zruši pod prvim udarcem in pri nas, kjer je bilo ljudstvo od nekdaj bolj zapuščeno kakor drugod, so boji socialne demokracije posebno težki. Mi ne razpolagamo v nobenem oziru s takimi sredstvi kakor naši nasprotniki. Že to jim koristi, da zaležejo med slovenskim ljudstvom prazne fraze še veliko več kakor drugod. Saj smo tudi v sedanji volilni borbi tako opazovali — in za upniki so se lahko prepričali o tem — kako malo resnega političnega znanja je še po Slovenskem. Koliko je še volilcev, ki nimajo še nobenega pravega pojma o državnem zboru, o vladi, o zakonodajstvu, o delu poslancev, o pomenu volitev! Na take volilce vpliva bobneča fraza še vedno bolj kakor resna suha beseda. Pomislimo na klerikalce, ki stoje povsod proti nam. Vse prižnice in spovednice so bile v službi volilne agitacije. Pastirska pisma so se pisala za volitve. Vse naše organizacije še ne morejo razviti takega aparata, ki bi bil kos temu silnemu mehanizmu. Pa pomislimo na narodnjaska gesla, ki sicer ne povedo ničesar in ne pomenijo ničesar, ki se zde nezavednim ušesom vendar lepša od treznih besed o najnujnejših potrebah vsakdanjosti. In pomislimo na gmotna sredstva, s katerimi nasprotniki lahko vodijo svoje boje, dočim jih moramo mi voditi s svojo revščino. Pa na veliko časopise se spomnimo, ki razpolagajo z njim nasprotniki, dočim se moramo mi bojevati v najskromnejših razmerah.

In končno ne pozabimo, da vpliva gospodarska odvisnost še na tisoče volilcev kakor strah pred peklom.

Če imamo vse to pred očmi, tedaj smo lahko ponosni na napredek, ki smo ga dosegli s svojimi skromnimi sredstvi proti nasprotnikom, ki so v vsakem oziru srečnejši od nas.

Tembolj pa smo ponosni, ker se je zopet pokazalo, da dobivamo pri volitvah samo tiste glasove, ki so brezpogojno, s popolnim prepričanjem naši. Mi nismo dobili glasov od volilcev, ki bi za nas glasovali „kar tako“, ker hočejo „poskusiti drugače“; nismo dobili glasov od volilcev, ki gredo samo zaradi trenutne koristi volit. Kar imamo, je zanesljivo naše, je socialno demokratično. Druge stranke so dobile več; ali one se ne morejo zanašati na svoje večine, ker imajo izvoljeno kandidati preveč takih, ki sami ne vedo, zakaj so volili ravno njih. Danes so glasovali tako in nihče ne ve, kako bodo glasovali prihodnjič.

Nam so volitve pokazale, da so naši uspehi le sadovi organizacije. Kolikor imamo organizacije, toliko imamo moči pri volitvah. In zato nam je jasno začetna pot.

Vse naše delo mora iti za tem, da povečamo in pomnožimo in dogradimo svoje organizacije. Na tem polju nas čaka še obilo dela in to se mora opraviti za vsako ceno. Tukaj je jamstvo naših uspehov.

Doslej napredujemo, kakor napredujejo naše organizacije. Kadar bodo te dovolj močne, bomo pa zmagovali in ko bomo imeli to podlago, bomo nepremagljivi.

Krog naših zaupnikov, naših sodelavcev se je tudi pri teh volitvah povečal. Njihova naloga je, da nam sedaj z vsemi močmi pomagajo širiti naše organizacije. Z volitvami smo opravili samo kos svojega dela. Opraviti pa moramo tudi vse tisto, kar je še pred nami. Zatorej nobenega obžalovanja, nobene malodušnosti! Naš boj je boj milijonov, boj nepreglednih čet, boj vseh zatiranih in izkoriščanih in ta boj se ne more končati drugače kakor s popolno zmago. Le poguma je treba in dela.

Končan je en boj. Zdaj naprej na nove boje. Z novim delom, do končne zmage, katere nam vendar ne bodo mogli oteti vsi sovražniki tega sveta!

Krščansko socialni polom.

Najznačilnejši moment v letošnjih državnoborskih volitvah, ki bo imel dalekosežne posledice, je strahoviti polom krščansko socialne stranke na Dunaju. Naravno je, da vplivajo razmere državnega glavnega mesta vedno tudi na razvoj v pokrajinah in že s tega stališča bi

bil propad krščansko socialnih voditeljev pomemben. Toda razpad stranke, ki je bila navidezno nepremagljiva in se je sklicevala na to, da zajema svojo moč iz najširših slojev ljudstva, je za nas Slovence še posebno zanimiva, ker je naša „Slovenska ljudska stranka“ v tisočih ozirih posnetek dunajske krščansko socialne vojske in ker nam razpad Gessmann-Liechtensteinove armade že naprej kaže usodo slovenskega klerikalizma.

Porazi, ki so jih doživeli krščanski socialci, pomenijo namreč v resnici razpad stranke. Naj rešijo iz splošnega poloma par mandatov več ali manj, življenja svoje korrumpirane stranke vendar ne rešijo več. Kadar se pusti v armadi niti vprico sovražnika ne poležejo, kadar se razdrta sloga niti na bojišču ne da zakrpati, tedaj niti kaka ženialna moč, katere pa krščanski socialci itak nimajo med seboj, ne ustvari več krepke vojske iz demoraliziranih ostankov.

V najhujši uri so začeli volilci trumoma obračati hrbet stranki, katero so komaj pred petnajstimi leti pozdravljali kot rešiteljico iz vseh nadlog in težav. Te čete se nikdar več ne vrnujo v krščansko socialni tabor. Luegerjeva smrt je bila tudi smrt krščansko socialne stranke in vstajenja ne bo.

Kako pa je pri nas?

Klerikalna stranka je navidezno kompaktna množica. Število njenih glasov je napram nasprotnim strankam velika. Volilci glasujejo za njene kandidate, kakor se jim ukaže, brez premišljevanja, brez kritike. Če bi jim postavili slavnatega moža za kandidata, bi glasovali tudi zanj. Ali kaj to pomeni? Tudi pri krščanskih socialcih je bilo tako. Lueger je včasih dejal, da morajo krščanski socialci glasovati za vsako planko, če jim jo postavi za kandidata. Še pred štirimi leti je bil vsak boj proti tej klikki obupen. Njihova večina na Dunaju je bila kakor iz skale. Da so socialni demokratje že takrat pridobili par mandatov na Dunaju je pripisati velikanski industriji vlemesta in dejstvu, da stannjejo delavci v okrajih kakor Ottakring, Favoriten kompaktno. Ali ta socialno demokratične postojanke so bile videti zgolj kakor pred stražo. Pri nas ne pridobivamo še mandatov, toda naše postojanke imajo enak pomen kakor nekdaj dunajske. V ljubljanski okolici Siška, Vič, Moste, dalje Jesenje, Zagorje, Idrija, pa industrijski kraji izven Kranjske so že danes socialno demokratična središča. Iz njih izhaja delo, ki že kaže sadove; naj so še tako majhni, vendar so značilni. Klerikalci se sklicujejo na svoje glasove. Ali če pridobiva manjšina, po meni to veliko več, kakor če ohranjuje večina svoje glasove. Sicer pa tudi to ni popolnoma resnično, da bi klerikalci ne nazadovali. Od prirastka volilcev so pač nekoliko profitirali, ali razmeroma so nasprotniki, zlasti socialni demokratje bolj napredovali in če bi imeli na

razpolago le približno enaka agitacijska sredstva kakor klerikalci, bi bili napredovali še bolj.

Klerikalci so na Kranjskem prilezli na vrhunce. Ta razvoj je bil popolnoma naraven. Samo Ljubljane še niso dobili v svojo pest; Ljubljana je še odprto vprašanje. Vendar pa je že danes jasno dejstvo, da so vsaj na Kranjskem gospodujoča stranka. Nič več se ne morejo sklicevati na to, da nimajo moči v rokah. Imajo jo in odgovorni so zanje. Kako jo rabijo, se že pokazuje. Njihovo gospodovanje v deželnem zboru in odboru se popolnoma vjema s krščansko socialnim gospodstvom na Dunaju. Njihova politika je strankarska, kakor je bila krščansko socialna; brezobzirna je, kakor je bila krščansko socialna. „Nič nasprotniku, vse za naše ljudi“, je bilo Luegerjevo geslo in je zdaj pri nas Šusteršičevo. Protekcijonizem je od dne do dne očitnejši, kakor je bil pri krščanskih socialcih. Če hočejo ohraniti svoje pristaše pri dobri volji, morajo tako ravnati. Ne morejo drugače. Zakaj tiste pristaše, ki niso sivo zvonice, so morali pridobiti z obljubami, s protekcijo. Klerikalna „načela“ ne bi privabila nikogar. Protežira se pa lahko deset, sto, tristo ljudi, ne pa petdesettisoč.

Tukaj se pripravlja neizogibni poraz. Tudi v krščansko socialni stranki so posamezniki dosegli visoke cilje. Eni so postali župani, drugi deželni odborniki; tretji ministri, četrti kuratorji, posamezniki so postali milijonarji. Muožice, ki so videli, kako se rešuje socialno vprašanje teh gospodov, so čakale, kdaj da pride njih dan. Ali ta ni mogel priti. Zakaj na kapitalistični podlagi gredo lahko posamezniki navkreber, nikakor pa ne mase. In končno so se morale množicam odpreti oči.

Naši klerikalci nimajo večje čarodejniske moči kakor dunajski krščanski socialci. Na kapitalistični podlagi tudi oni ne morejo rešiti perečih vprašanj ljudstva. Stojijo pa na kapitalistični podlagi in so protisocialni kakor dunajski krščanski socialci. Tega vozla ne razveže nihče. Na Slovenskem ljudstvo še čaka, da se izpolnijo obljube. Izpolniti pa se ne bodo mogle. In to bo slovensko ljudstvo spoznalo, kakor je spoznalo dunajsko. Kakor je prišel sodni dan za krščanske socialce, tako pride tudi za naše klerikalce. Da so prišli na vrhunc, je bilo potrebno. Da se strmoglavi v prepad, je neizogibno.

Zivljensko zavarovanje — vladni monopol.

Pretekli teden je italijanski minister za poljedelstvo, obrt in trgovino predložil zakonski načrt, ki uvaja državni monopol za življensko

MAKSIM GORKIJ:

Mati.

Socialen roman v dveh delih

Drugi fant, plavalas in kratko ostrizen, se je gladij za dlango po glavi in gledal na tla; njegovega obraza ni bilo viditi. V sobi je bilo toplo in prav prijazno. Mater so obhajali ne navadni, prijetni občutki; med žuborenjem Natašinega glasu, ki se je zlivaj s trepetajočo pesmijo samovara, se je spominjala hrupnih večernih zabav svoje mladosti, surovih fantovskih besedi, ki so zmerom smrdeli po slabem žganju, njihovih ciničnih šal. In šemeče sočutja s seboj se tiho genilo njeno utrujeno in izmučeno srce.

Domislila se je, kako jo je bil zasnuhil rajni mož. Na večerni veselici jo je pograbil v temni veži, z vsem telesom pritisnil ob zid in jo zamolklo in ježno vprašal:

— Ali me maraš za moža?

Zabolelo jo je in užalilo, a on je s sirovimi prsti mečkal njene prsi in ji sopel ter goreče in vlačno dihal v lice. Poskusila je, da se mu izvija iz rok in skočila je v stran.

— Kam? — je zarjovel nad njo? — Odgovori mi!

Sopel od sramu in jeza je molčala.

V tem je nekdo odprl dur in on jo je počasi izpustil rekoč:

— V nedeljo pošljem suhačico.

In res jo je pošlal.

Mati si je zakrila oči in globoko vzdihnila.

— Kaj me briga, kako so ljudje živeli,

temveč le, kako je treba živeti! — je zadonel po sobi nezadovoljni glas Vjesovščika.

— Tako je! — mu je priskočil rdečelasec in vstal.

— Drugačnega mnenja sem! — je zaklical Fjodja. — Če hočemo naprej, moramo vedeti vse.

— Tako je! Da, tako je... — se je potihoma oglašil kodrolasec.

Razvel se je živahen preprič in besede so se iskrale kakor plameni na grmadi. Mati ni razumela, zakaj kriče. Vsi obrazi so goreli od razburjenja, ampak nihče ni ni jezil in nihče ni govoril znanih ji sirovih izrazov.

— Pred gospodično jih je sam! — tako je odločila.

Ugajalo ji je resno obličje Natašino, opazujoče s tako pozornostjo vse okoli, kakor da bi bili fantje njeni otroci.

— Potrpite, sodrugi! — je dejala naposled, in vsi so umolkli in so ozrli nanjo.

— Prav imajo ti, ki pravijo, da moramo vse vedeti. Sami se moramo razviti z lučjo razuma, da nas ljudje, v temni živčici, vidijo; na vse moramo pošteno in resno odgovarjati. Poznati moramo vso stvar in vso laž.

Malorus je bil poslušal in je po taktu njenih besed mahal z glavo Vjesovščikov, rdečelasec in drugi delavci iz fabrike, ki ga je pripeljal Pavel seboj, so stali v tesni skupščini; to materi ni bilo všeč.

No je Nataša končala, je vstal Pavel in mirno vprašal:

— Ali se hočemo le dositega naješti?

— Ne! — je odgovoril sam sebi in je ostro gledal na trojico. — Ljudje hočemo biti! Pokazati moramo onim, ki sede na naših vratovih in nam zastirajo oči, da vse vidimo, da nismo gluhi, da nismo zverine in da nam ni samo do jedi, temveč do življenja, do dostojnega življenja! Pokaži moramo sovražnikom, da nas naše suženjstvo prav nič ne ovira, da jih po umu dosegamo, po čustvih pa — prekašamo!

Mati je poslušala besede svojega sina in v prsih se ji je vzbujal ponos za sina — kako mu gladko teče beseda!

— Sijah ljudi je še nekaj, poštenih pa ni nič! — je dejal Malorus. — Most moramo postaviti čez blato tega gnijočega življenja v bodoče carstvo dobrosrčnosti, to je naša naloga, sodrugi!

— Zda ne gre petovati rok, čas boja je nastopil! — je zamolklo izjavil Vjesovščikov.

— Še pred začetkom nam polomijo košice! — je vskočil zaklical Malorus.

Prinč je bila že proč, ko so se razhajali. Najpopred sta odšli Vjesovščikov in rdečelasec, kar materi ni bilo po volji.

— Tema se pa mudi! — si je mislila mati in jima neprijazno odkimala.

— Ali me spremita, Nahodka? — je vprašala Nataša.

— To se razume! — je odgovoril Malorus.

Ko se je Nataša oblačila v kuhinji, ji je mati dejala:

— Pretenke nogavice imate za to vreme. Če dovolite, vam spletem par volnenih?

— Hvala vam, Pelagija Nilovna! Volnene preveč obdrgnejo! — ji je smehljalje odgovorila Nataša.

— Napravim vam take, ki nič ne obdrgnejo! — je dejala Vlasova.

Nataša jo je pa gledala in pomežiknila; njen nepremični pogled jo je spravljal v zadrego.

— Oprostite mojo glupost... zmerom govorim od srca! — je tiho dostavila.

— Kakšna imenitna ženska! — je polglasno odgovorila Nataša in ji stisnila roko.

— Lahko noč, mamica! je dejal Malorus, pogledavši ji v oči, se pripognil in stopil v vežo za Natašo.

Mati se je ozrla na sina — stal je na vratih izbe in se smejal.

— Kaj se smeješ? — ga je vprašala v zadregi.

— Kar tako... Vesel sem!

— Seveda stara sem in neumna... ampak kaj lepša še zmerom razumem! — je pripomnila nekoliko užaljena.

— Prav, prav! — je odgovoril in prikimal z glavo. — Vlezite se, čas je že...

— Tudi zate... Jaz se podam takoj spat.

Vrtila se je še nekaj časa okrog mize, pospravila posodo, vsa zadovoljna, da je bilo lepo in da se je mirno izteklo.

(Dalje.)

zavarovanje. Kakor pri nas le država sama prideluje sol in tobak, tako naj bi v Italiji izključno le državni urad zavaroval ljudi za slučaj smrti, doživljenja itd. — Ob svojem nastopu je ministrski predsednik Giolitti v programnem govoru izrazil upanje, da bo zavarovalni monopol donesla državi sredstva za bolniško in starostno zavarovanje delavstva, ki ga namerava italijanska vlada vpeljati. To pričakovanje je vsekakor pretirano, zakaj največji optimisti cenijo čist donos monopola na 5 do 8 milijonov lir; in s takim zneskom se socialno zavarovanje delavstva pač ne da udeleževati. Vsekakor pa zasluži ta načrt največjo pozornost kot prvi drzen poskus, iztrgati važno gospodarsko panogo zasebnemu kapitalu.

Načrt določa, da se bo odslej z vsemi vrstami življenjskega zavarovanja pečal izključno le državni zavarovalni urad. Vse družbe in vsi poedinci so zavezani, da dokončajo svoje tekoče pogodbe; za škoto, ki jim jo povzroči novi zakon, ne prejmo nobene oškodnine. To je vevlačna določba, ker je prvi slučaj ekspropriacije in podržavljanja brez odškodnine. V tem se ta akcija ugodno razlikuje od avstrijskega podržavljanja, ki ni drugega nič kot dobičkanosna špekulacija velikega kapitala, kar se je prav razločno pokazalo tedaj, ko je avstrijska država prevzela v svoje roke severno železnico. Pod monopol pa ne spadajo penzijske in pomožne blagajne, če ne sklepajo zavarovalnih pogodb o vsotah, presegaajočih letnih 500 lir. Kdor sklepa zavarovalno pogodbo, ne oziraje se na državni monopol, zapade obetni denarni globi, eventualno tudi zaporu. Takoj po razglasitvi novega zakona morajo vse zavarovalnice tekom 14 dni predložiti vladi seznam vseh svojih zavarovalnih pogodb; pogodbe, ki vladni niso predložene, so neveljavne.

Osobje državnega zavarovalnega urada ohrani značaj zasebnega uradništva; pri oddaji službenih mest se je ozirati v prvi vrsti na tiste, ki so bili vsaj eno leto že nastavljeni v kakem zasebnem zavarovalnem zavodu.

Proti zakonskemu načrtu je zagual zavarovalni kapital velikanski krik in vik; meščansko časopisje, ki je najeto od kapitalističnih skupin, pobija načrt z vsemi silami. Vprašanje je, če se bo vladi posrečilo izvesti svojo namero in pa to, kako bodo parlamentarni zastopniki kapitala popačili cel projekt.

Katoliški škof na indeksu.

Tudi katoliški škofi so različni ljudje in imajo različne usode. Med tem ko piše naš dijaški Jeglič svoje znane spolene brošure, se ukvarjajo drugi kolikor toliko z znanstvenimi vprašanji. Dučim preganja nadpapeževski Jeglič vsakega duhovnika, ki se ne pokorava kakor mehanična lutka vsem komandam klerikalne stranke, se najde tuptam škof, ki je sam preganjan od rimske gospode. Tako je papržen „sveti stol“ ravnokar dal na „indeks“ spise škofa Otokarja Prochaska v Stolnem Belgradu (na Ogrskem). Rimski „indeks“ je popis vseh tistih knjig, ki so katoličanom prepovedane, bodisi da bi se ljudje od njih „pohujšali“, bodi da se po rimskih nazorih ne vjemajo s „pravo“ sveto vero.

Ne more se reči, da bi bil ogrski škof prišel ravno v najslabšo družbo; zakaj na indeksu so že davno najimenitnejša dela najboljših pisateljev in učenjakov v vsakovrstnih jezikih. Čudno pa se mora zdeti katoličanom, da je sploh kaj takega mogoče, kar se je zgodilo njihovemu škofu Prochaski. Povsod veljajo škofje za visoke cerkvene avtoritete. Papržen je nezmotljiv; ali o škofih se navadno sodi, da so v tem oziru precej „naoki paprži“. Na vsak način pa so visoki gospodje, ki imajo velik ugled in velike pravice ter bi se o njih mislilo, da morajo vsaj verske reči dobro poznati.

Škof je pastir velike črede „vernikov“. Njemu morajo zaupati v svojih dvomih, od njea jim mora prihajati vsa luč. Ali kam naj ubogim verniki denejo svoje zaupanje, če se jim namikrat pokaže, da s škofovo vero tudi ni nič? Če se jim pove, da je greh čitati tiste knjige, ki jih je spisal njihov škof? In če so Prochaskove knjige pregrešne, je ravno tako lahko mogoče, da so pregrešne brošure — recimo — ljubljanskega Bonaventura.

Nikar nati ne reči, da Jegličevi „spisi“ niso na indeksu in da zaradi tega ni treba dvomiti o njih. Rimska pravica je včasih pošena. Tudi Prochaskove knjige niso prišle kar tisti dan na indeks, ko so zapustili tiskarno. Ko so izšle, se Prochaska ni bil škof. Zato se tembolj čudijo, da se je inkvizicija zgenila ravno sedaj, ko navidezno ni bilo nobenega poviča za to. Pravilo, da bi bil papež lahko takrat protestiral, ko mu je ogrska vlada naznala, da ima biti Prochaska imenovan za škofa v Stolnem Belgradu. Ker pa se to ni zgodilo in ker gre že za starejše spise, mislijo, da so Prochaskove knjige po-tale žrtve doslej še neznanih spletkarij.

Ker škof vendar nekaj več kakor pa navaden kakanemu Jegliču ali Sedaju izročen kaplan, je verjetno, da afera še ni končana.

Kako se bo naprej sukala, bomo že še videli. Da gre za spletkarije, se lahko verjame, ker je bilo teh v katoliški cerkvi vedno dovolj. Pravijo, da je škofijski vikar Reiner najstrastnejši nasprotnik škofovih idej; torej je že mogoče, da izhajajo denunciacije od njega.

Prochaska opisujejo kot pobožnega, ali izobraženega in nadarjenega moža. Knjige, na katere je rimska inkvizicija položila svojo roko, so sledeče: „Pretiravanje intelektualizma“, „Moderni katolicizem“ in „Več miru“. Pivi spis je Prochaska čital v ogrski akademiji znanosti, ko je bil imenovan za njenega člana. Tretje delce pa je izšlo v nekem cerkvenem organu, ki ga je urejeval profesor teologije dr. Gustav Peesti, zdaj pa je pod uredništvom imenovanega škofijskega vikarja Reineja. Kdor zdaj čita te knjige, je cerkveno proklet prav tako, kakor če bi čital n. pr. Goethevega „Fausta“.

Pravijo, da je Prochaska zelo ravnodušno sprejel vest o nesreči, ki je zadela njegove spise. Jeglič najbrže ne bi ostal tako ravnodušen. Toda on se še ne boji indeksa.

NOVICE.

*** Viničarski nemiri na Francoskem.** Resnih in opasnih nemirov v šampanjskem departementu doslej še ni, v sled česar tam zbrano vojaštvo v kratkem odide. Vendar razburjenost prebivalstva ni prav nič ponehala in se izraža v vsakovrstnih hrupnih demonstracijah. Na mnogih hišah so prebivalci razobesili nemške zastave z različnimi ironičnimi nadpisi. Tako sta n. pr. bila na taki zastavi dva nadpisa. Na eni strani je bilo napisano: „Dragi Monis! Le nadaljuj v svoji zaslepljenosti, da pridejo mali otročiči iz Šampanje k meni. V iljem II.“ Na drugi strani pa: „Moj ljubi Kaiser! General Bazén Ti je prodal Alzacijo za 50 milijonov; jaz Ti prodam Šampanjo za 10 milijonov. Odgovor na: buržo Monis.“

*** Poljubovanje pri kronanju angleškega kralja.** Na Angleškem imajo pri vsem svojem demokratizmu še marsikaj starokopitnega, tako tudi vsakovrstne ceremonije pri slavnostnem kronanju kralja. V Londonu pripovedujejo, da delajo nekatere take šege kralju Jurju, ki bo v kratkem kronan, velike skrbi. Med drugimi navadami imajo tudi to-le: Čim je kralj pomazan in kronan ter stopi v velikem ornatu na prestol, poklekne canterburški nadškof predenj, položi svojo desnico v kraljevi roki in mu priseže v starinski formuli zvestobo in resničnost do smrti. Potem poljubi kralja na levo lice. Za njim pa pride jorški nadškof in vsi navzoči škofi, pa store enako. Ko so kronali kralja Viljema IV., ki je bil bolj neotesanih mornarskih manir, je izjavil, da je veliko rajši proklet, kakor da bi se dal poljubovati od cele jate škofov. Zato ga je poljubil samo canterburški nadškof v imenu vseh drugih. Njemu je na prestolu sledila kraljica, ki je bila takrat še zelo mlada. Z ozirom na to so ta del ceremonije kolikor mogoče okrajšali. Ko so potem pri kronanju Edvarda VII. škofi naglašali svoje pravice, se je Edvard izrazil približno tako kakor Viljem. Sedaj je kralj Jurij vprašal, koliko škofov bo navzočih. Povedali so mu, da jih bo okrog 40. Na to je dejal, da stori tako kakor njegov oče. Čeprav se mu torej prihrani teh 40 poljubov, bo moral biti še dovolj potrpežljiv, kajti za nadškofom poklekne njegov sin, velški princ, potem vsi principi kraljevske obitelji, potem zastopniki peerov, prvi vojvoda (dolgobradi vojvoda norfolški), prvi mark, prvi erl, prvi viskunt, prvi baron, pred njim in vsi mu prisegajo zvestobo. — Poljubovanje je igralo do vstoličenja kralja Edvarda VII. sploh veliko vlogo na angleškem dvoru, kajti tudi vsaka žena in hči visokih aristokratov je imela pravico, da jo je poljubil kralj, ali, kakor v dobi Viktorije, kraljica. Edvard se je odrekel tej pravici, češ da se ne vjema z modernimi nazori. Ko je enkrat čital, da izvršuje irski podkralj še vedno v njegovem imenu to pravico, jo je tudi za Dublin odpravil, tembolj ker je zvedel, da si je dal njegov irski namestnik posebno lepe dame po — dvakrat predstavljati.

*** Brzovlak zagrabil kolesarja.** Pri nedeljski kolesarski dirki iz Pariza v Montrô se je pripetila težka nezgoda. Tekmovalci so vzle svarilo železniskega čuvaja odprli pregrado v trenutku, ko je prihajal brzovlak. Dva kolesarja Silvénja in Kordóna je zagrabil stroj in ju vrgel v stran. Vlak se je ustavil in odpeljal ponesrečenca v pariško bolnico. Dočim je Silvénja drug dan umrl, se Kordón še zmerom bori s smrtjo.

DOMAČE VESTI.

Ljubljana in Kranjsko.

— Ljubljance vabi „Slovenec“, naj vendar postanejo klerikali, češ, vsa dežela je klerikalna in zato naj gredo tudi Ljubljance v splošni hlev. Toda kranjska dežela je bila

že pri zadnjih volitvah klerikalna in je letos razmeroma manj klerikalna, kakor je bila pred štirimi leti. Klerikali so tudi letos zmagovali, ali tako ne več kot pred štirimi leti. V Ljubljani so nekoliko pridobili, zato ker je tudi tukaj dosti takih značajev, ki jim je pri polnih jaslih bolj prijetno, kakor pod milim nebom. Ali tik pred Ljubljano, pred tisto Ljubljano, ki jo klerikalizem naskakuje z vso srditostjo, vstajajo bojne čete, ki delajo že danes vrhovnim generalom klerikalne stranke hude preglavice. Klerikalna vaba ni več tako sladka, kakor je bila nekdanj. Milo znajo pač čivkati, ali to petje je že preveč znano!

— **Osramotili ste svoje nasprotnike** — se dere „zvršilni odbor S. L. S.“ v svoji zahvali volilecem. Treba se je spomniti, da hoče ta S. L. S. biti krščanska stranka, stojajoča na podlagi načel Kristusa, ki je učil ljubiti sovražnike. Pravi kristjan bi razumel, če bi pobožna gospoda dejala: Zmagali ste! Ali kako se vjema sramotenje s krščanskimi načeli? Jegličevi praporščaki si sicer ne smejo domišljati, da nas boli, če kriče o sramoti. Socialistom, ki v tako težavnih razmerah, kakor so kranjske, stalno napredujejo, je čisto vseeno, kako pisarijo rimski mame-luki. Ali da razodeva njih jezik nekrščansko mišljenje te „Kristusove vojske“, je popolnoma prav in mora veseliti vsakogar.

— **Bog plačaj!** — pravijo kranjski klerikalni poslanci vernim ovčicam, ki so jih volile v državni zbor. Ne toliko, da bi se zahvalili volilecem, ampak bolj da bi se pobahali, so objavili v „Slovencu“ zahvalo, ki zasluži, da jo navedemo:

„Možje! Zmagonosno ste večeraj dvignili zastavo S. L. S. pred celim svetom. Danes poje v Vas vesela zavest, da ste zvršili sijajno in lepo delo, ki ste z njim počastili sebe, osramotili nasprotnike, vsem pa utrdili prepričanje, da je krščanska, slovenska in ljudska misel na naših tleh nepremagljiva. Bog plačaj!“

Pustimo jim groteskno baharijo, ki je tako malo utemeljena, da je kričanje tembolj potrebno. Mislimo pa, da se bodo volilci marsikod debelo pogledali, če bodo videli, da so se pri volitvah pehali za — „božji lon“. V agitaciji so klerikalni kandidati obljubovali in obljubovali, kaj da bodo vse storili za „naše dobro verno ljudstvo“. Komaj so volitve končane, pa že vtikajo vse lepe obljube v žep in prepuščajo Bogu, da poplača volilecem njih trud. Zaradi Boga pa menda ne bi bilo treba volitev. Z njim bi se lahko pomenili v cerkvi, doma, kjerkoli. Pa ravno zato, ker so tudi na zemlji potrebe, s katerimi se nebesa ne bavijo, se volijo poslanci. Ali klerikali se smejejo: Mi imamo, kar imamo, Vam pa — naj plača Bog!

— **Naša stranka in ožje volitve v Ljubljani.** Pri raznih političnih prerokih poje sedaj pratika in egiptovske sanjske bukvice; ugibljejo in belijo si glave, kakšno stališče zavzame socialno-demokratska stranka pri ljubljanskih ožjih volitvah. Da prihranimo tem ubigalcem nepotrebno delo in brezuspešen trud, povemo, da socialno demokratska stranka ni še prav nič sklepala o ožjih volitvah in da razglašuje izvrševalni odbor stranke volilno parolo za ožje volitve, kadar bo potreba.

— **Ironija tiskarskega škratea.** Tiskarski škrate, nadležni in vsiljivi nepridiprav, ki se klati po tiskarnah, je časih močno hudooben in — resničen. V sobotnem „Slovencu“ beremo na str. 4. v prvi dnevni notici: „Slovenska Ljudska Stranka pa se je pri teh volitvah pokazala kot ljudska stranka par excellence... Vsekako ekselenc v mislih in željah in ne ekselenc v besedah in dejanju...“

— **Prvi socialno demokratski župan na Kranjskem.** Iz Idrije smo prejeli naslednje brzjavno poročilo: Pri današnji županski volitvi je bil za župana idrijskega mesta izvoljen socialni demokrat sodrug Ivan Štravs, za prva svetovalec pa sodruga Kozelj in Jazbar. — Pri zadnjih občinskih volitvah si je socialno demokratska stranka z velikansko večino osvojila tretji, splošni razred in 13. junij je znova potrdila, da je ogromna večina idrijskega prebivalstva v taboru socialno demokratske stranke. Vzlic temu naša stranka v občinskem odboru nima večine — po zaslugi klerikalne stranke, ki je, dokler ni imela moči, prav „demokratsko“ usta odpirala in obetala demokratski volilni red, potem pa svoj hlinjeni demokratizem in dane besede prav pozabljivo požrla in porodila nesrečno spako, ki nečuvno falzificira in potvarja ljudsko voljo. — Da more občini načelovati le župan, ki je v soglasju z večino občanarjev in ki živa njih zaupanje, je naravno.

— **Nesrečen pade.** V Idriji prenavljajo pročelje na rudniškem hotelu „pri črnuv orlu“ Zidar Matevž Kendaj 12. t. m. padel iz gornjega odra na spodnji oder, med padcem pa je zadel z desnico ob železno kljuko, ki mu je močno poškodovala roko in mu raztrgala žile. Po odredbi rudniškega nadzdravnika Števraka, ki mu je podelil prvo zdravniško pomoč, so ga prepeljali v ljubljansko deželno bolnico.

— **Brez sledu zginit.** Dne 9. t. m. ob 10. uri zvečer so se napotili trije delavci iz Božičkove gostilne v Sp Idriji proti Kauomlju.

Dva sta šla naprej in se za tretjega, Franca Krivica, ki je zaostal, nista nadalje brigala. O Krivicu ni nobenega sledu; pač so našli na cesti ob Idriji njegov klobuk in dežnik, iz česar sklepajo, da je v nočni temi padel v vodo in da ga je narasla voda odnesla.

— **Nesreča.** Večeraj zvečer je padel z drevesa v vojaški plavarni na Trnovskem pristanu 16 letni Franc Hlebs ter se težko telesno poškodoval. Najbrže je iskal tičjih gnezd. Ta nezgoda naj bo opomin vsem tistim, ki vedno stikajo za ptičjimi gnezdi posebno po Opekarski cesti in okolici.

— **Bogat mlinar** je Jože Šmajdek iz Toplice na Dolenjskem. Dalj časa je hodil okoli po Dolenjskem ter se izdajal za lastnika več mlinov in ogoljufal na razne načine več strank za precejšnjo vsoto. Roka pravice pa mu je prišla kmalu na sled in tedaj so se razplinili njegovi mlini kakor megla pred solncem.

Volilni izid na Kranjskem.

1. volilni okraj (mesto Ljubljana): Etb. Kristan (soc. dem.) — 730; dr. Ravnihar (lib.) — 2654; dr. Gregorič (kler.) — 1642; dr. Eger — 583. Oddanih je bilo 5627 glasov, potrebna je ožja volitev med dr. Ravniharjem in dr. Gregoričem.

2. volilni okraj (ljubljanska okolica): Ant. Kristan (soc. dem.) — 1355; Tribuč (lib.) — 1317; dr. Šusteršič (kler.) — 4955. Oddanih je bilo vsega skup 7688 glasov. Izvoljen je dr. Šusteršič.

3. volilni okraj (Radovljica, Kranjska gora, Tržič): dr. Dermota (soc. dem.) — 1214; dr. Triller (lib.) — 758; Pogachnik (kler.) — 4007. Oddanih je bilo 5990 glasov; izvoljen je Pogočnik.

4. volilni okraj (Kranj, Škofja Loka): Udovč (soc. dem.) — 45; Fr. Demšar vulgo Strojčec (lib.) — 2184; Fr. Demšar vulgo Čoč (kler.) — 5103. Oddanih je bilo 7364. Izvoljen je Demšar-Čoč.

5. volilni okraj (Kamnik, Brdo): dr. Tavčar (lib.) — 374; Seršen (samost. lib.) — 1146; dr. Krek (kler.) — 4832. Oddanih je bilo 6559 glasov; izvoljen je dr. Krek.

6. volilni okraj (Vrhnika, Logatec, Idrija, Cerknica): Ant. Kristan (soc. dem.) — 1355; Sieherl (lib.) — 1856; Gostinčar (kler.) — 4890. Oddanih 8131; izvoljen je Gostinčar.

7. volilni okraj (Postojna, Sanožec, Il. Bistrica, Vipava, Lož): Kopač (soc. dem.) — 637; dr. Novak (lib.) — 1383; dr. Žitnik (kler.) — 6559. Oddanih je bilo 9013; izvoljen je dr. Žitnik.

8. volilni okraj (Litija, Višnja dora, Badeče): Bartl (soc. dem.) — 870; Reisner (lib.) — 1395; Povše (kler.) — 4895. Oddanih je bilo 7322 glasov; izvoljen je Povše.

9. volilni okraj (Krško, Kostanjevica, Mokronog, Trebnje): Hrastovčan (soc. dem.) — 65; Ribnikar (lib.) — 2779; Hladnik (kler.) — 5722. Oddanih je bilo 8659 glasov; izvoljen je Hladnik.

10. volilni okraj (Vel. Lašče, Ribnica, Žužemborg): Višnikar (lib.) — 101; Pucelj (samost. lib.) — 1063; Jaklič (kler.) — 4394; oddanih je bilo 5577 glasov; izvoljen je Jaklič.

11. volilni okraj (Metlika, Ormož, Novo mesto): Majerle (lib.) — 1561; Jarc (kler.) — 6139. Oddanih je bilo 7997 glasov; izvoljen je Jarc.

12. volilni okraj (Kočevje): Medic (soc. dem.) — 227; grof Barbo (nem. nac.) — 2585; Budež (lib.) — 109. Oddan je bil 3001 glas; izvoljen je grof Barbo.

Volilni izid v boroveljskem okraju.

Sitter (soc. dem.) — 1546; Grafenauer (slov. kler.) — 4117; Schumi (nem. nac.) — 2430. Izvoljen je Grafenauer.

Izid volitev na Spodnjem Štajerskem.

24. volilni okraj (Maribor sev.): Izvoljen je Božkar (slov. kler.) z 5249 glasovi; kandidat „Štajerčeve“ stranke je dobil 2062 glasov.

25. volilni okraj (Maribor juž.): Piščin (soc. dem.) — 410; Pišek (slov. kler.) — 3725; Kresnik (Štajerč.) — 2052. Izvoljen je Pišek.

26. volilni okraj (Ptuj, Ormož): dr. Ploj (slov. kons.) — 3691; Brenčič (slov. kler.) — 4312; Ornič (nem. lib.) — 1110. Potrebna je ožja volitev med Plojem in Brenčičem.

10. volilni okraj (Lipnica, Badgona, Ptuj, St. Lenart): Ebner (soc. dem.) — 500; Malik (vsn.) 1671; Baurer (nem. rad.) — 1061; dr. Mataja (kršč. soc.) — 814. Potrebna je ožja volitev med Malikom in Baurterjem.

27. volilni okraj (Celje): Tokan (soc. dem.) 395; Roblek (slov. lib.) — 3286; dr. Korošec (slov. kler.) — 4142. Izvoljen je dr. Korošec.

11. volilni okraj (Celje, Ormož, Sevnica, Brežice, Šoštanj, Konjice): Horvatek (soc. dem.) — 851; Marekhl (nem. nar.) — 2927; Rebec (slov. nar.) — 983. Izvoljen je Marekhl.

28. volilni okraj (Rogatec): Izvoljen je dr. Jankovič (slov. kler.) s 3523 od 3554 oddanih glasov.

29. volilni okraj (Trbovlje, Brežice): Čobal (soc. dem.) — 2068; dr. Kukovec (slov. lib.) — 1839; dr. Benkovič (slov. kler.) — 4015. Izvoljen dr. Benkovič.

30. volilni okraj (Slovenji gradec): Sitter (soc. dem.) — 250; Verdnik (slov. lib.) — 2161; dr. Vrstovšek (slov. kler.) — 3416. Izvoljen je dr. Vrstovšek.

Volilni izid na Goriškem.

1. volilni okraj (mesto Gorica): Gossatti (soc. dem.) — 244, Ussai (ital. lib.) — 1732; dr. Franko (slov. nar.) — 1166. Ostali glasovi so oddani za mazzinianca, nemškega narodnjaka in kršč. socialca. Potrebna je ožja volitev med Ussajem in dr. Frankom.

2. volilni okraj (goriška okolica): dr. Tuma (soc. dem.) — 741, Kocjančič (slov. lib.) — 1627, Fon (slov. kler.) — 3069. Izvoljen je Fon.

3. volilni okraj (Sežana, Komen, Ajdovščina): Kopač (soc. dem.) — 1174; dr. Gregorin (slov. lib.) — 2713; dr. Stepančič (slov. kler.) — 2312. Potrebna je ožja volitev med dr. Gregorinom in dr. Stepančičem.

4. volilni okraj (Červinjan, Tržič): Tonce (soc. dem.) — 1248, dr. Pettarin (ital. lib.) — 2901, dr. Bugatto (ital. kler.) — 4273. Izvoljen je dr. Bugatto.

5. volilni okraj (Kormin, Gradiška): Pittoni (soc. dem.) — 1519, dr. Fabrovich (ital. lib.) — 526, dr. Faidutti (ital. kler.) — 3204. Izvoljen je Faidutti.

6. volilni okraj (Tolmin): Černe (soc. dem.) — 161, Vrtovec (slov. lib.) — 988, dr. Gregorčič (slov. kler.) — 3103. Izvoljen dr. Gregorčič.

Volilni izid na Dunaju.

Zgodovinski pomen torkovih volitev je polni polom krščansko socialne stranke na Dunaju. Samo dva mandata sta prišla pri volitvi v krščansko socialne roke in ta dva sta dobila kandidata, ki ne igrata skoraj nobene vloge, Baechle in Bienössl. Vsi vrhovni generali so prišli v ožjo volitev in le malo upov imajo za drugo bitko. Socialni demokratje so si že prvi dan osvojili sedem mandatov na Dunaju in imajo še pri nekaterih ožjih volitvah dobro upanje. Če bi se tudi uresničile vse Bienerthove protisocialistične želje po deželi, je polom krščansko socialne stranke zanj najhujši poraz. Zakaj nikdar več se s to do kosti blamirano stranko ne bo mogla sestaviti vladna večina, kakršna je bila zadnja.

Rezultati na Dunaju so sledeči:

I. volilni okraj (Kaiviertel): Liberalci Kuranda 815 glasov, liber. dr. Hein 287, kršč. soc. Wieninger 648, soc. dem. Urbach 110 (leta 1907 — 31), Čeh dr. Drozda 13, dr. Leddin 11 glasov.

V ožji volitvi Kuranda (lib.) in Wieninger (kršč. soc.)

II. volilni okraj (Stubenviertel): Soc. dem. Brendell 168 (leta 1907 — 123), kršč. soc. Baechle 1877, lib. Klaudy 943.

Izvoljen kršč. soc. Baechle.

III. volilni okraj (Parkviertel): Liber. Friedmann 980, kršč. soc. Bielowek 670, kršč. soc. Hraha 59, soc. dem. Hanner 68 (1907—0) Čeh dr. Drozda 12, dr. Leddin 17.

Izvoljen liber. Friedmann, padel Bielowek.

IV. volilni okraj (Rotovška četrt) kršč. soc. Wittek (bivši želez. minister) 981, liber. dr. Neumann 841, soc. dem. Pernerstorfer 90 (1907—0). Čeh dr. Drozda 33.

V ožji volitvi Wittek in dr. Neumann.

V. volilni okraj (Leopoldstadt): Soc. dem. Austerlitz 2155 (1907—1627), kršč. soc. dr. Kienböck 2743, soc. politik dr. Ofner 2653, lib. dr. Mittler 519, zionist Stricker 799, Čeh Kubina 201, nem. nac. Thiering 125.

V ožji volitvi dr. Ofner in dr. Kienböck.

VI. volilni okraj (Leopoldstadt II.): Soc. dem. Schuhmeier 7574 (1. 1907 — 4848); kršč. soc. dr. Kienböck 7368, lib. Eder 589, nem. nac. Lorenz 574, Čeh Ružička 311.

V ožji volitvi Schuhmeier in dr. Kienböck.

VII. volilni okraj (Landstrasse I.) Soc. dem. Silberer 6002 (1907 — 5127); kršč. soc. Prochazka 5784 (1907 — 7334),

lib. Neugebauer 783, nem. nac. Vetter 1726, Čeh Moeke 336.

V ožji volitvi Silberer in Prochazka.

VIII. volilni okraj (Landstrasse II.). Soc. dem. Winarsky 3946, kršč. soc. Steiner 4885, nem. nac. Jambor 1378, lib. Dorn 530, Čeh Moeke 251, nem. nac. Vetter 37.

V ožji volitvi soc. dem. Winarsky in Steiner.

IX. volilni okraj (Wieden I.). Soc. dem. Dangl 608, kršč. soc. Schmid 2322, lib. Zenker 1909, Čeh Klepetko 89.

V ožji volitvi Schmid in Zenker.

X. volilni okraj (Wieden II.). Soc. dem. Riedel 710, kr. soc. Rienössl 2919, lib. Dorn 763, obrt. kand. Hollaus 229, Čeh Klepetko 95, lib. Zenker 53, soc. dem. Dangl (po pomoti) 21.

Izvoljen Rienössl.

XI. volilni okraj (Margareten). Soc. dem. Domes 9073, kršč. soc. Sturm 5726, obrt. kand. Wanderer 2722, lib. Rosanelli 732, nem. nac. Holzinger 665, Čeh Klepetko 353.

V ožji volitvi Domes in Sturm.

XII. vol. okraj (Mariahilf I.) Soc. dem. Reifmüller 1984, kršč. soc. Anderle 1965, kršč. soc. Kleiner 1098, lib. Stadler 580, nem. nac. Winneburg 109, Čeh Polesovsky 188.

V ožji volitvi Reifmüller in Anderle.

XIII. vol. okraj (Mariahilf II.) Soc. dem. Leuthner 1571, kršč. soc. dr. Pattai 1991, lib. Engelhart 1163, nem. nac. Winneburg 98, Čeh Polesovsky 139.

V ožji volitvi Leuthner in dr. Pattai.

XIV. vol. okraj (Neubau I.) Soc. dem. Eisinger 875, kršč. soc. Hierhammer 2202, lib. Denk 1479, obrt. kand. Weidner 413, Čeh Česany 110, kršč. soc. Weiss 26.

V ožji volitvi Hierhammer in Denk.

XV. vol. okraj (Neubau II.) Soc. dem. Tobola 1492, kršč. soc. Pabst 2574, lib. Ganser 1686, nem. nac. Melzer 639, Čeh Česany 173.

V ožji volitvi Pabst in Ganser.

XVI. vol. okraj (Josefstadt I.) Soc. dem. dr. Hartmann 2311, sam. kršč. soc. Heilinger 4107, kršč. soc. Kunschak 935, lib. Schotola 345, Čeh dr. Wellner 177.

V ožji volitvi dr. Hartmann in dr. Heilinger.

XVII. vol. okraj (Alsergrund I.) Soc. dem. Samt 1015, lib. baron Hock 3065, kršč. soc. dr. Weisskirchner 2707, nem. nac. Morawek 211, Čeh Weider 135, dr. Heilinger 46.

V ožji volitvi Hock in Weisskirchner.

XVIII. vol. okraj (Alsergrund II.) Soc. dem. Winter 2439, kršč. soc. Weisskirchner 4027, lib. Wolkan 1845, nem. nac. Weber 381, Čeh Weider 171, dr. Heilinger 125.

V ožji volitvi Winter in Weisskirchner.

XIX. vol. okraj (Favoriten I.) Soc. dem. Reumann 5897, kršč. soc. Wippel 1785, kršč. soc. „del.“ kand. Görner 1119, Čeh Drozda 471, obrt. kand. Hollaus 325, liber. Braun 133.

Izvoljen Reumann.

XX. vol. okraj (Favoriten II.) Soc. dem. dr. Adler 9185, kršč. soc. Görner 2688, kršč. soc. Wippel 1267, Čeh Drozda 755, lib. Braun 365, soc. dem. Reumann (po pomoti) 132, Hollaus 154.

Izvoljen dr. Adler.

XXI. vol. okraj (Simmering.) Soc. dem. Widholz 4462, kršč. soc. Benda 3258, kršč. soc. „delavec“ Spalovsky 1123, nem. nac. Resch 152, Čeh Moeke 20, liber. Dorn 11.

V ožji volitvi Widholz in Benda.

XXII. vol. okraj (Meidling): Soc. dem. Wutschel 9990, samost. kršč. soc. Löwenthal 4544, kršč. soc. Hemala 3697, nem. nac. Enders 1153, Čeh Blaha 371.

V ožji volitvi Wutschel in Löwenthal.

XXIII. vol. okraj (Hietzing.) Kršč. soc. Neumayer 9322, soc. dem. Schiegl 7660, lib. Bernhard 1606, razcepjeni 493.

V ožji volitvi Neumayer in Schiegl.

XXIV. vol. okraj (Rudolfsheim.) Soc. dem. Skaret 10.064, kršč. soc. Brauneis 4228, kršč. soc. „delavec“ Krikawa 2564, lib. Dorn 82, obrt. kand. Jirschik 484, nem. nac. Krisch 305, Čeh Vorlíček 332.

Izvoljen Skaret.

XXV. vol. okraj (Fünfhaus.) Soc. dem. Forstner 4214, kršč. soc. Schneider 3486, nem. nac. Jausa 324, Čeh Vorlíček 262, lib. Dorn 76.

V ožji volitvi Forstner in Schneider.

XXVI. vol. okraj (Ottakring I.) Soc. dem. Schuhmeier 9567, kršč. soc. Heigl 2999, Čeh Tvaružek 247, nem. nac. Benesch 169, lib. Dorn 100.

Izvoljen Schuhmeier.

XXVII. vol. okraj (Ottakring II.) Soc. dem. David 9484, kršč. soc. Heigl 5958, lib. Dorn 146, Čeh Tvaružek 317, nem. nac. Benesch 207.

Izvoljen David.

XXVIII. vol. okraj (Hernals.) Soc. dem. Volkert 7658, kršč. soc. Kunschak 7779, nem. nac. Sternadt 1069, obrt. kand. Ruschka 434, Čeh Tvaružek 346, lib. Dorn, 127, sam. kand. Schweiger 56.

V ožji volitvi Volkert in Kunschak.

XXIX. vol. okraj (Währing I.) Soc. dem. Petersilka 1870, kršč. soc. princ Liechtenstein 2759, nem. nac. Waber 1971, Čeh Penížek 154.

V ožji volitvi Liechtenstein in Waber.

XXX. vol. okraj (Währing II.) Soc. dem. Obrist 1824, kršč. soc. Tomola 3935, nem. nac. Pollauf 2044, sam. krč. soc. Griensays 323, lib. Dorn 101, Čeh Penížek 162, Waker 65, Eder 20, Liechtenstein 75.

V ožji volitvi Tomola in Pollauf.

XXXI. vol. okraj (Döbling) Soc. dem. Siegl 2489, kršč. soc. Kuhn 4268, lib. Visintini 1698, Čeh Wellner 53.

V ožji volitvi Siegl in Kuhn.

XXXII. vol. okraj (Brigittenau.) Soc. dem. Ellenbogen 9750, kršč. soc. Müller 6114, Čeh Petrak 413, lib. Dorn 66, obrt. kand. Hutter 17, nem. rad. Schönerer 20.

Izvoljen dr. Ellenbogen.

XXXIII. vol. okraj (Floridsdorf.) Soc. dem. Seitz 9043, kršč. soc. Knole 4336, nem. nac. Czeitschner 491, Čeh Formanek 94, lib. Dorn 43.

Izvoljen Seitz.

ZADNJE VESTI.

Katastrofalen vihar na Jadranskem morju.

Sedemindvajset ljudi mrtvih. — Nad sto jih še pogrešajo. — Luka in obala razdejana. — Mnogo ladij potopljenih in poškodovanih.

Trst, 15. junija. Tudi v Istri je orkan napravil kolosalno škodo in pokončil mnogo vrtov in travnikov. V Pulju so sicer tudi čutili orkan, ampak škode ni povzročil nobene.

Trst, 15. junija. Dosedaj so našli sedemindvajset mrtlic, ampak okoli sto mož pa še pogrešajo.

Trst, 15. junija. Očividci pripovedujejo da je bil grozen pogled na silne mase vode, ki so se valile v mesto. Klici, signali ladij, piski siren, tulenje viharja in šumenje valov — vse je bilo tako strašno, da je človeka kurja polt oblivala.

Trst, 15. junija. Od druge strani smo prejeli naslednje poročilo:

Izredno grdo deževno vreme z vetrom, ki je že par dni razsajalo v Trstu, je vzkipevalo v noči med sredo in četrtkom do katastrofalne oblike. V sredo zvečer je bil zračni pritisk, kljub večernemu dežju, nenavadno težak. Okolu 10. ure je začelo deževati kot bi lilo iz škafov. Močno je bliskalo in treskalo. V tej obliki je močno deževalo do 1. ure popoldni. Tedaj je začel veter močno pihati. Nebo je bilo črno, grozovito. Pol ure pozneje je že razsajal vihar, kakršnega ne pojmi najstarejši prebivalci mesta. Najbesnejše je divjal vihar seveda na morju. Tam se je čutil doma. Sirene parnikov, zasidranih v tržaškem pristanišču in ob obali, so tulile in klicale pomoči. Morje je bilo grozno. Visoki valovi so butali barke ob barko, parnike ob parnika in ob obal. Moštvo na parnikih in jadrnicah je klicalo pomoči in skušalo rešiti si življenje. Valovi so dosegli preko 7 metrov visokosti. Da si le nekoliko predočimo strahoto morja, je dovolj, ako povemo, da so valovi butali preko vrta na velikem trgu. In ko je vihar pojenjal, je bilo šele mogoče razumeti vso njegovo orkansko, uničujočo moč.

Kopališče „Nazionale“ ob pomolu S. Carlo je vihar izdril in razdejalo. Velike sode, na katerih je kopališče ležalo, so valovi vrgli na obal. Po vodi pa so plaval leseni kosi razdejanega kopališča. Dva pomorščaka, ki sta bila vpisana pri kopališču kot ponočna čuvaja, sta se komaj in ob pravem času rešila.

Stari parnik „Stadion“ zasidran pred obaljo Cardiotti je bil od valov zagnan ob pomol in si je tam popolnoma odbil sprednji del. Tudi moštvo tega starega parnika se je rešilo. Zelo se je na enak način pokvaril parnik „Miramar“ in več drugih jadrnic, od katerih se je nekaj potopilo. Parnik „Andromeda“ je utonil popolnoma. Iz morja kaže samo nekoliko dimnika. Moštvo tega parnika se je rešilo na parniku od družbe „Istria-Trieste“.

Dve jadrnici so valovi vrgli ob skale na zunanji strani valoloma (diga). Ena je utonila in kaže ven še samo jadre. Druga se je zadržala v skale in je nagnjena na način, da se zdi, kakor bi tonila. Ensko se je zgodilo z jadrnico na notranji strani valoloma. Kako je z moštvom teh jadrnic, ni še znano. Gotovo je, da se jih je nekoliko rešilo, gotovo je pa tudi da je nekoliko mornarjev našlo v razburkanem morju smrt.

Grški bark „Nikolaos“ je bil od valov iztrgan vrvm s katerimi je bil privezan in so ga valovi butnili, ko so se z njim nekoliko poigrali, ob drugi valolom pred novo prosto

luko pri Sv. Andrežu. Moč s katero je bil vržen, je bila strahovita. Valolom je bil vsled tega za 60 metrov razdejan in razdejan je bil popolnoma tudi bark. O usodi moštva na barku se sicer ne ve še ničesar. Toda gotovo je, da so utonili.

Med drugimi parniki in jadrnicami, ki so bili močno poškodovani, so tudi parniki „Princ Hohenlohe“, „Broszo“, jaht „Suzume“, parnik „Bilinski“ od finančne direkcije; parnik „Lovrinac“, ki si je pokvaril popolnoma prvi del, jaht „Niese“, parnik „Bregenc“. Poleg tega je utonilo še več jadrnic.

Pokvarjena je zelo vsa morska obal. Električni drogi so zviti in par jih je naravnost izrlih iz zemlje.

Zjutraj je bila ob obali velika množica, ki je iz radovednosti šla opazovati sadove razdejalne moči grozovitega viharja. Solnce je sijalo na čistem modrem nebu, kot bi se ironično smejalo nesreči, ki je vladala uro pred zarjo ob naši obali.

Veliko je ranjenih, 20 oseb je utonilo. Toda brzokne se bo to število povečalo. Škode je veliko. Koliko, se še ne more zračunati. Vendar se lahko trdi, da bo znašala več milijonov.

Danes, v četrtek ob 5. popoldne se je vršila seja mestnega odbora. Tam se je sklenilo dovoliti iz občinske blagajne 10.000 kron za ponesrečence. Toliko kot prvo pomoč. Po iniciativi princa Hohenloheja se ustanovi odbor za nabiranje prispevkov v pomoč ponesrečenecem. Občinski odbor je sklenil tudi, da se pokopljejo ponesrečenci na občinske stroške in da se občinski odbor udeleži pogreba korporativno.

O nadaljnjih podatkih o tej grozoviti viharji noči bomo poročali prihodnjé.

Obtoženi ogrski poslanec.

Budimpešta, 10. junija. Državno pravdnistvo toži poslanca Becka radi javnega nasilstva in težke telesne poškodbe, ker je z drugimi poslanci dne 21. maja 1910 dejansko napadel min. predsednika Khuen Hedervarya in poljedelskega ministra Serenyija. Imunitetni odsek je sklenil, da se naj posl. Beck izroči sodišču.

Pretep pri ogrski volitvi.

Segedin, 15. junija. Včeraj je bila tukaj nadomestna volitev za državni zbor. Vladni kandidat je bil baron Gerliczy, njegov protikandidat pa protestant Eötvös. Na predvečer volitve so imeli protivladni liberalni banket, na katerem je katoliški župnik Heck priporočal Eötvösovo kandidaturo. Zaradi tega so Gerliczyevi pristaši udrli v dvorano in povzročili velik pretep. Policija je le s težavo napravila red.

Segedin, 15. junija. O polnoči se je volitev zaključila. Baron Gerliczy je dobil 1272, Eötvös 972 glasov. Gerliczy je torej zmagal. Okraj je doslej imela opozicija.

Volilni kompromisi.

Praga, 15. junija. Češki agrarci so v 12 okrajih v ožjih volitvah s socialnimi demokrati. Mladočehi in radikali so skleni da pomagajo agrarcem. V tistih okrajih, kjer so agrarci v ožji volitvi, se socialni demokratje in radikali ne udeležajo volitev.

Baden, 15. junija. Liberalci in krašč. socialci so sklenili kompromis, da bodo liberalci v kmečkem okraju Mödling glasovali za kršč. socialca Kemeterja proti soc. demokratu Korinku, krščan. socialci pa v mestih Baden in Mödling za liberalca Schürffa proti soc. demokratu Richterju.

Albanija.

Carigrad, 15. junija. Vlada je dala Malisorom deset dni časa, da se vdajo in izroče orožje; obenem pa obljubuje, da ne bo nikogar preganjala radi vstaje in da bo skrbela za gospodarsko povzdigo albanskih krajev. Sultan je daroval 10.000 funtov, da se zgradi hiše, ki so bile v zadnjih bojih porušene. Ko se vrne sultan v Carigrad, pojde vojni minister v Skadar, da skupaj s Targut Ševket pašo pomiri Albance.

Maroko.

Pariz, 15. junija. V senatu je zunanji minister Oruppi izjavil, da se mora varovati neodvisnost maročanske države in sultanova suvereniteta. Francija neče zasesti novih krajev, temveč da hoče ustanoviti zanesljivo sultanovo armado, zagotoviti red, zavarovati načelo odprtih duri.

Pariz, 15. junija. Španski ministrski predsednik Canalejas je dejal dopisniku „Petit Parisien“, da Španija ne misli na nobeno vojno v Maroku, ker ima doma dovolj opravka.

Laraš, 14. junija. S parnikom „Carlos Quinto“ je prišlo zopet 250 španskih vojakov v Laraš.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 15. junija. V raspravi o proračunu za pouk in bogočastje je imel župnik Hvekov govor, ki je zbudil veliko po-

zornosti. Svaril je pred zanašanjem verskih sporov in hujškarij v parlament, in v javno življenje ter je polemiziral s Polonijem, ki je bil trdil, da se pri ludimpeštanskem magistratu množi židovstvo. Potem je očital visoki duhovščini, da se ne briga za interese nižje duhovščine. Če se opazuje propadanje katolicizma na Francoskem, v Italiji, na Portugalskem, se mora reči, da nima katolizem na Ogrskem nobenega povišja za pritožbo. Katoliška cerkev je na Ogrskem še vedno najmočnejša, ali visoka duhovščina je lahkomurna, misli le na svoje materialne interese in se ne briga za to, da bi bila tudi nižja duhovščina zadovoljna.

Nova belgijska vlada.

Bruselj, 15. junija. Nova vlada se je tako ustanovila: Predsedništvo in promet de Broquesville; pravosodje Carton de Wiart; notranje zadeve Berryer; zunanje Davignon; kolonije Prenkin; javna dela Hubert; vojna Hellebaut; finance Levie; pouk Pouillet; poljedelstvo Vandevyvere.

Monarhistične spletke na Portugalskem.

Pariz, 16. junija. Portugalska vlada je razkrila v Almeidi osrednje vodstvo monarhistične zarote, o kateri se je zadnje dni že javljalo. Prijeli so tajnika bivšega kralja Manuela, ki je bil že osem dni v Almeidi, kjer so delali že obširne priprave za vstajo. Zaprli so župana, več mestnih svetovalcev in dva visoka generala iz kraljevske dobe. Baje je bil sedmi polk v Oportu na tihem že pridobljen za preukucijo. Polkovnik je postavljen pred vojno sodišče, častniki so suspendirani od službe. Na severnem Portugalskem je vse kakor v obsednem stanju.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zalaga založba Zarje.

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Zahvala.

Podpisani se tem potom vlnudno zahvaljujem slavnemu „Godbenemu društvu“ v Idriji za priredbo koncerta dne 5. t. m. na mojem posestvu na „Razpotju“. Isto zahvalo izrekam tudi vsem drugim cenjenim izletnikom, ki so ob tej priliki s svojim obiskom in mnogobrojno udeležbo posetili mojo gostilno.

Matevž Moravec,

posestnik in gostilničar v Idriji.

Tobakarne ozir. prodajalne „Zarje“ v Trstu so:

Ficke, Kasel Silos pred vhodom v prsto luko.
Moze, ulica Miramar 1.
Magnolo, ulica Belvedere
Kichel, ulica Montorsino.
Gostilna Internacional, ulica Giovanni Boccacio št. 25.
Lavrenčič, trg pred Kasarno (Piazza Caserma)
Pipan, ulica Ponte della Fabra.
Gramaticopulo, Piazza Barriera.
Bruna, ulica del Rivo.
Raitinger, Riva Grumola št. 20.
Hoeltl, trafika na državnem kolodvoru.
Singer Mat., ulica San Sebastiano 3.

„Zarja“ se prodaja v Ljubljani po 6 vin.

v naslednjih tobakarnah:

Južni kolodvor, na peronu.
Pirnat, Kolodvorska cesta.
Zupančič, Kolodvorska cesta.
Blaž, Dunajska cesta.
Sterkovič, Dunajska cesta.
Fuchs, Marije Terezije cesta.
Tivoli, na žel. prel. pri Nar. domu.
Šubič, Miklošičeva cesta.
Senk, Resljeva cesta.
Kanc, Sv. Petra cesta.
Treo, „
Kušar, „
Podboj, „
Stravs, Škofja ulica.
Bizjak, Bahoričeva ulica.
Remžgar, Zelena jama.
Svetek, Zaloška cesta.
Češark, Šelenburgova ulica.
Dolenc, Prešernova ulica.

Velecenjenim prijateljem in slavnemu občinstvu sploh vlnudno naznanjam, da sem izstopil kot večletni poslovodja vinotoča tvrdke Br. Novakovič v Sodni ulici in se popolnoma preselil v

v svojo hišo na Tabor 4 (na skofovem)

kjer z največjo pozornostjo, dobro pijačo, kuhinjo in

== prenočiščem ==

postrezam cenjene goste. Za gg. „Ovičkarje“ imam starega pristnega dolenjca. Čez ulico znižane cene.

Z odličnim spoštovanjem se priporočam

J. Bole, gostilničar in posestnik.

Sodrug! Agitirajte za socialno demokratično časopisje! Vsak sodrug bodi naročnik našega lista, vsaka družina naj čita „Zarjo“.

Laška kuhinja

Šelenburgova ul. 7

nasproti glavne pošte.

P. n. gostom se priporoča pristno na novo došlo vino Brioni.

Vsak dan razne sveže morske ribe. Danes sardelce, sipe, peresa in mornarski slaniki. (Risotto).

Ravnateljstvo.

Kupujte „Zarjo“ izvod samo 6 vinarjev.

Nakupujoč oblačilno modno blago za dame in gospode blagovolite se ozirati na priporočljivo

— manufakturno trgovino —

Janko Češnik

— v Ljubljani —

Stritarjeva ul. — Lingarjeva ul.

- Popolna oprema za neveste. - Velika zaloga vsakovrstnega bellega perilnega blaga v bombažu in platno v poljubni širokosti. Različne preproge, linoleji, zastori i. t. d.

Cene nizke. Strogo solidna postrežba.

Kavarna Leon

se priporoča ter je navadno celo noč odprta.

S spoštovanjem

L. F. Pogačnik.

Razglas.

Kmetska posojilnica ljublj. okolice

ima uradne ure ob sobotah in dneh pred prazniki od 8. dopoldne do 1. popoldne. Druge dni, izvzemši nedelji in praznikov, pa od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 4. popoldne.

Ravnateljstvo.

Produkt. zadruga ljublj. mizarjev

registrovana zadruga z omejeno zavezo

s sedežem v Ljubljani, Mar. Ter. c. 11 (Kolizej)

== Zaloga pohištva ==

lastnega izdelka in tapetniškega blaga.

Izvršuje vsa mizarska stavbna dela. :: Lasta tovarna na Glincah pri Ljubljani. ::

Konsumno društvo

za

Ljubljano in okolico

vpisana zadruga z omejeno zavezo

ima dosedaj sledeče prodajalne:

- I. v Šiški (v lastni hiši) Kolodvorska c.,
- II. na Viču (Glince, Tržaška cesta),
- III. v Ljubljani, Vodmat, Bohoričeva ulica,
- IV. v Ljubljani, Kolodv. okraj, Sodna ul. 4,
- V. v Ljubljani, Trnovo-Krakovo, Krakovski nasip 10,
- VI. v Tržiču na Gor. (pot proti Bistrici),
- VII. na Savi na Gorenjskem,
- VIII. na Jesenicah na Gorenjskem.

Pisarna je v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6 II. — Uradne ure za stranke od 8.—1. ure popoldne.

Članov ima 1474, podpisanega kapitala 44.220 K, vplačanega 3.715 K; garancije 88.440 K.

Pristopi lahko vsak polnoleten konsument oz. konsumentinja; pristopnina 1 K, delež 30 K, ki se vplača lahko v obrokih. Pristopi se lahko v prodajalnah in v pisarni. Hranilne vloge se obrestujejo od dneva vložitve do dneva vzdiga po 5%. — Dosedanje stanje hranilnih vlog 45.000 kron.

Cene v prodajalnah zmerni!

Blago sveže!

V letu 1910 — 4% dividende.